

Arbeids- og sosialdepartementet

Leveres elektronisk

Høringssvar: Forslag til endringer i forskrift om arbeid som utføres i arbeidstakeres hjem

Huseierne er en uavhengig og medlemseiet forbrukerorganisasjon for alle boligeiere uavhengig av boform. Huseiernes 243.000 medlemmer bor i blokk, rekkehus og enebolig. Huseierne ivaretar norske boligeieres lokale og rikspolitiske bolig- og eiendomsinteresser. Vi ønsker med dette å gi høringssvar til endringsforslagene i forskrift om arbeid som utføres i arbeidstakeres hjem.

Huseierne skal etter vedtektene arbeide aktivt for å verne den norske boligmodellen og ivareta den private eiendomsretten. Vi ønsker derfor å kommentere noen punkter i høringforslaget som vi mener er viktige for norske arbeidstakere, boligeiere og eierskapet til bolig.

Huseierne vil særlig kommentere:

- Forskriftens virkeområde – «eget hjem»
- Arbeidsgivers ansvar for arbeidsmiljøet – vurdert mot privatlivets fred og eierskap til bolig
- Behovet for skriftlig avtale

Boligstørrelser – noen bakgrunnstall

I diskusjonen om bruk av hjemmekontor og hvor hardt dette skal reguleres, er det viktig å ha noen bakgrunnstall og eierskap på plass:

- 82 prosent av befolkningen bor i en bolig eid av noen i husstanden.
- 55,3 prosent av befolkningen bor i eneboliger og 21,7 prosent bor i tomannsboliger, rekkehus og andre boliger. 20 prosent bor i leiligheter i blokk.
- I byene er dette bildet noe annerledes, særlig i Oslo der over 70 prosent av befolkningen bor i leiligheter, og i Bergen og Trondheim der over 40 prosent av befolkningen bor i leiligheter.
- Majoriteten av eneboligene i Norge er fra 100m² og oppover, mens gjennomsnittsstørrelsen på en leilighet i de store byene er på ca 70 m².
- 88 prosent av befolkningen bor romslig etter SSBs definisjon sett etter både rom og kvadratmeter, mens bare 10,2 prosent bor trangt på få rom og kvadratmeter.

Disse tallene viser at langt de fleste arbeidstakere i Norge eier boligen de selv bor i. De har forholdsvis grei plass og bor i eneboliger der de ikke har naboen tett på seg. Det vil si at hjemmekontor for denne delen av befolkningen er forholdsvis uproblematisk.

En stor del av leilighetene har en god størrelse, mens det i de store byene er et stort innslag av mindre leiligheter. Dette gjelder særlig Oslo, Trondheim og Tromsø der rundt 40 prosent av leilighetene er under 59 kvadratmeter.

Det betyr at for noen grupper kan hjemmekontor være en utfordring, da særlig på grunn av små leiligheter og tette forhold til naboen. Dette vil nok i særlig grad være yngre arbeidstakere i byene.

(Tallene fra SSBs «Fakta om bolig»¹ og SØA «Bokostnadsindeks for leiligheter 2020»².)

Forskriftens virkeområde – «eget hjem»

Huseierne savner at høringsnotatet og forskriftsforslaget ikke tar opp hva som i paragraf 1 regnes som «eget hjem». Er dette bare egen bolig, eller er det naturlig å se egen hytte/fritidsbolig som en del av forskriften – altså som en del av det utvidede hjemmet. Tilsvarende arbeid som utføres på andre steder som foreldres bolig og lignende.

Bruk av hjemmekontor på hytte/fritidsbolig eller på annet fjernarbeidssted tar seg opp, og Huseierne mener det vil være kompliserende for arbeidstakere om det gjelder ulike regler for arbeidet i hjemmet og ved annet fjernarbeid.

Huseierne mener derfor at forskriften i det minste må omfatte egen fritidsbolig som en del av det «utvidede hjem», eller at det tas i bruk en generisk bestemmelse som «annen fjernarbeidsplass» eller lignende.

Huseierne støtter endringen fra «tilfeldig» til «sporadisk» for å få en tydeliggjøring av når forskriftens bestemmelser skal gjelde.

Arbeidsgivers ansvar for arbeidsmiljøet – vurdert mot privatlivets fred og eierskap til bolig

Det er viktig for Huseierne at den enkelte boligeier får lov til å organisere hjemmet og privatlivet sitt slik man ønsker.

Huseierne støtter forslaget i forskriften i paragraf 3 om at arbeidsgiver har et ansvar for arbeidsmiljøet, også på hjemmekontoret. Samtidig er nå «kontoret» innenfor boligens fire vegger.

Derfor er det viktig for Huseierne å peke på at innenfor boligens fire vegger er det boligeierens som har ansvar og rett til beskyttelse av sitt privatliv. Arbeidsgivers ansvar for arbeidsmiljøet må derfor ikke gå på bekostning av privatlivets fred.

Etter forskriftens paragraf 3, fjerde ledd, er det i dag ikke noen inspeksjonsrett for arbeidsgivere. Huseierne advarer mot å utvide tilgangsbestemmelsen som står i denne paragrafen. Vi vil også på det sterkeste advare mot varianter av dette, slik som egenrapportering fra arbeidstaker med bruk av for eksempel detaljerte spørreskjemaer, bilder eller video.

Huseierne mener at det er viktig at tilgang etter «særskilt avtale» ikke er noe som skal brukes som en hovedregel eller norm i bedriftene, men kun i helt spesielle tilfeller. Selv om en slik inspeksjonsrett (eller lignende) er frivillig, kan det fort bli et uformelt press for å gi

¹ <https://www.ssb.no/bygg-bolig-og-eiendom/faktaside/bolig>

² https://www.huseierne.no/globalassets/boligfakta/boligfakta-2020/r30-2020-bokostnadsindeks-for-leiligheter_endelig.pdf

arbeidsgiveren tilgang til hjemmet. Etter Huseiernes mening bør slik tilgang kun skje når det initieres av arbeidstakeren selv.

Tilsvarende for verneombudets tilgang etter paragraf 5.

Huseierne støtter derfor departementet i at det ikke gis mer detaljerte bestemmelser om arbeidsgivers oppfølging av arbeidsmiljøet.

Skriftlig avtale om bruk av hjemmekontor

Til paragraf 2 ønsker Huseierne å peke på at ved bruk av skriftlig avtale om hjemmekontor, er det viktig at en slik avtale ikke blir så omfattende at den for den enkelte arbeidstaker oppleves som vanskelig å gjennomføre med tanke på privatliv, eierskap til egen bolig mm. For mange er bruk av hjemmekontor et gode for å få en hektisk hverdag til å gå opp. Da er det viktig at en slik bruk ikke hemmes av for store byråkratiske hindringer.

Bruk av hjemmekontor omfatter et tillitsforhold mellom arbeidstaker og arbeidsgiver. Videre vil hjemmekontor være veldig forskjellig fra arbeidsplass til arbeidsplass. I tillegg viser tallene som vi har tatt frem tidligere i høringssvaret at de fleste har grei plass og dermed kan forventes å kunne organisere sin hjemmearbeidsplass på en enkel og god måte uten streng regulering. Huseierne mener derfor det må være en stor grad av fleksibilitet i avtalereguleringen.

Ved innføringen av et nytt tredje ledd i paragraf 2 slik departementet foreslår, antar vil listen i første ledd som oftest vil legges til grunn i den skriftlige informasjonen som er gitt fra arbeidsgiver. Derfor er det viktig at denne listen ikke er for omfattende, og at det gis rom for fleksibilitet.

Oslo 21. juli 2021

Med vennlig hilsen

Carsten Henrik Pihl, forbruker- og kommunikasjonssjef/sign